

MATKARAPORTTI

- ESKURSIO LONTOON SEUDUN OPPIMISKESKUKSIIN JA OPPILAITOSKIRJASTOIHIN 22.-25.3.2010.

Avoki –projektin matkaseurue koostui seuraavista henkilöistä:

- Terhi Davies, Tampereen Lyseon Lukiosta
- Eija Hesso Ikaalisten käsi ja – taideteollisesta oppilaitoksesta
- Petri Pelkonen Mäntän seudun koulutuskeskuksesta
- Tuomas Huhtala, Marja-Riitta Saarela, Hannu Salakari ja Anne Suoniemi Tampereen ammattiopistosta
- Satu Kaakkomäki, Juha Luukkonen ja Mika Lahtinen Pirkanmaan ammattiopistosta
- Riitta Jyrinki Mäntän Lukiosta

AVOKI -projektitiimi suuntasi maaliskuun lopulla opintomatalle Englantiin ammentamaan vaikutteita ja ideoita koulukirjastojen sekä oppimiskeskusten kehittämiseksi Pirkanmaan alueen oppilaitoksissa. Matka oli kaikin puolin onnistunut ja korkeatasoiset kirjastot sekä oppimiskeskukset innovatiivisine ratkaisuihin antoivat matkaseurueemme jäsenille runsaasti pohdittavaa. Vierailukohteisiin kuuluivat Emanuel Schoolin yksityiskoulu Lounais-Lontoossa, Regional College Cambridgen maineikkaassa yliopistokaupungissa, historiallinen London Library, Trinity School, Camdenin tyttökoulu, sekä Lambeth Collegen uusi, huippumoderni kampus Lontoon Claphamissa.

Päällimmäisenä yleisvaikutelmana matkalta jäi mieleen englantilaisten koulukirjastojen korkea taso riippumatta siitä, oliko kyseessä yksityinen vai julkisella rahoituksella operoiva koulu. Kirjastoilla oli keskeinen asema koulujen infrastruktuureissa yksilöllisen oppimisen mahdollistajina. Joustavat aukioloajat tekivät kirjastoista opiskelijoiden olohuoneita, joiden palveluja nuoret myös aktiivisesti hyödynsivät. Ero erityisesti suomalaisiin lukiokirjastoihin tuskin voisi olla suurempi. Web-pohjaisia oppimisalustoja, e-aineistoja ja muita tietotekniikan tarjoamia mahdollisuuksia hyödynnettiin monipuolisesti. Uuden tekniikan tarjoamiin mahdollisuuksiin asennoiduttiin avoimesti painettua kirjallisuutta kuitenkin unohtamatta. Avokokoelmat olivat järjestään laadukkaita ja monipuolisia, ja erityisesti brittiläistä klassikoita sekä Britannian historiaan liittyvää kirjallisuutta oli tarjolla monipuolisesti. Tähän on toki tuoreiden tutkimustulosten valossa syytäkin, huomattava osa brittinuorista kun olettaa Isaac Newtonin keksineen tulen ja Luke Skywalkerin astelleen ensimmäisenä ihmisenä kuussa. Seuraavassa käydään läpi vierailukohteiden antia yksityiskohtaisemmin.

EMANUEL SCHOOL (22.3.2010) (<http://www.emanuel.org.uk/>)

Emanuel School sijaitsee Lounais-Lontoossa, Wandsworthin kaupunginosassa. Kyseessä on yksityinen koulu, jonka toimintaa rahoitetaan lukukausimaksuilla sekä yksityisellä ja valtion rahoituksella. Koulun oppilaiden voidaan katsoa pääsääntöisesti kuuluvan ylempiin yhteiskuntaluokkiin, sillä lukukausi Emanuelissa maksaa 15 000 puntaa. Raha ei tosin takaa opiskelupaikkaa, sillä oppilaat seulotaan tiukoilla pääsykokeilla. Kouluun on mahdollista päästä myös erilaisilla urheilu- ja taidestipendeillä, ja koulun entisiä oppilaita onkin nähty niin olympialaisissa kuin teattereiden ja konserttisalien estradeilla.

Yllättävää oppilaitoskirjastossa oli e-aineistojen olemattomuus. Esittelijän kertoman mukaan päähuomio on lukemisen tukemisesta ja aineistovalinnat kohdistuvat kauno- ja tietokirjallisuuteen. Tietokoneita ja hiljaisia lukutiloja oli sijoitettu hyvin oppilaitoskirjastokokonaisuuteen. Huomion arvoista Emanuel School:n oppilaitoskirjaston tiloissa olivat myös kokolattiamatot, jotka yleisen tilan sisustuksessa saavat kummastuttaa ainakin suomalaista tarkastelijaa.

Kuva 1.) Yleisnäkymä Emanuel School:n kirjaston avokokoelmasta ja virkailijan tiskistä

Kuva 2.) Emanuel School:n oppilaitoskirjaston DVD-kokoelma

Oppaanamme ollut kirjastonhoitaja kierrätti meitä myös muualla koulussa, jonka viktoriaaninen rakennus vaikutti historialliselta oppimisympäristöltä. Kaiken tämän voisi luulla tarkoittavan myös sitä, että yläluokkainen ja vanhat juuret johtaisivat vanhanaikaisiin opetusmenetelmiin, jossa annetaan painoarvoa opettajalle auktoriteettina. Näin ei asiaan kuitenkaan vaikuttanut olevan ja mm. ilmaisutaitoon sekä ennen kaikkea urheilumahdollisuuksiin oli panostettu huomattavasti.

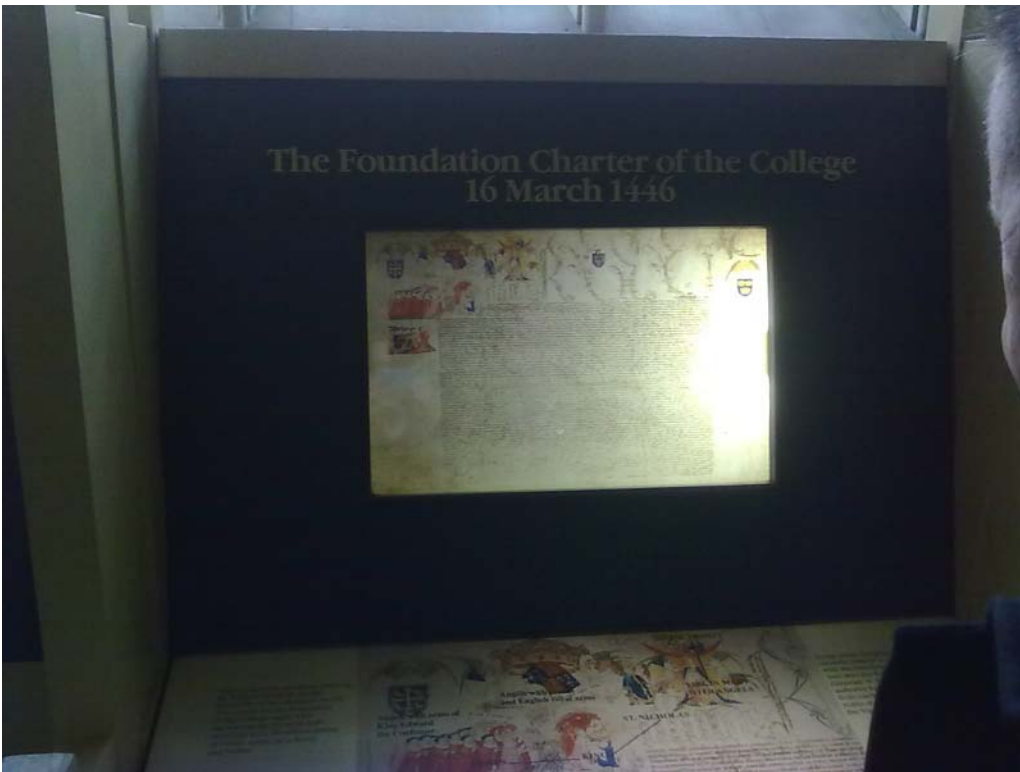
Kuva 3.) Emanuel School:n musiikin opetustiloja.

CAMBRIDGE – tutustuminen alueen historiallisiin kohteisiin

Oppaanamme toimi Cambridgen yliopiston eläkkeellä oleva lehtori John Purkiss. Hän kertoi tarinoita kaupungin menneisyydestä ja opasti hyvin perusteellisesti ja kiehtovasti Avoki – projektitiimiä seudun historiallisissa kohteissa. Tutustumiskohteina olivat keskiaikaiset kirkkorakennukset, Cambridge Town:n torin seutu jne. Saimme kuulla oppaaltamme kiehtovia tarinoita, jotka liittyivät mm. yliopiston perustamiseen ja kuninkaallisiin menoihin.

Kuva 4.) Oppaamme John Purkiss ja Cambridgen torialue

Kuva 5.) King's Collegen perustamisasiakirja vuodelta 1446.

CAMBRIDGE REGIONAL COLLEGE (23.3.2010) (<http://www.camre.ac.uk/>)

Tilat ja laitteet olivat moderneja, vaikka varsinaisen oppilaitoskirjaston esittely jäi vähemmälle. Kirjasto käsitti kaksi kerrosta, joissa oli runsaasti tietokoneita oppilaiden käyttöön. Kuten muissakin vierailukohteissa, myös Cambridgessa kirjasto oli oppilaiden

käytössä aamuvarhaisesta aina iltaan asti. Huomattavaa oli myös, että Cambridge Regional College:n oppilaitoksessa hyödynnettiin Moodle-verkkoalustaa oppimisen tukivälineenä. Yleisesti ottaen kyseinen Web-pohjainen oppimisalusta oli käytössä lähes kaikissa tutustumisen kohteena olleissa laitoksissa.

Luokat oli järjestetty siten, että tietokoneet olivat seinien vierustoilla ja keskellä pulpetit oli yhdistetty sillä tavalla, että niistä muodostui yhtenäinen vapaa pöytätila ryhmätöiden yms. tekemiseen. Perinteisestä luokkajärjestyksestä oli luovuttu ja yksilöllinen oppiminen nostettu keskiöön. Tässäkin pohdittavaa koti-Suomeen, missä toisinaan aikansa elänyt funktionalistinen pedagogiikka ajaa opettajan pedagogiikan edelle.

Cambridge Regional Collegen oppilaat tulevat kaikenlaisista yhteiskuntaluokista, ja kyseinen suomalaiseseen ammatilliseen oppilaitokseen verrattava opetusyksikkö on käytännössä valtion rahoituksesta riippuvainen. Oppilaitoksen sijoittumisessa koulutusjärjestelmään Cambridgen alueella on tärkeää ottaa huomioon, että kyseinen oppilaitos jää monessakin seikassa alueen todella vaikutusvaltaisen yliopiston varjoon.

Koulussa opetetaan ammatillisia aineita laidasta laitaan, mieleenpainuvimpana erikoisuutena erillinen kestävän kehityksen mukaiseen tekniikkaan ja rakentamiseen erikoistunut yksikkö, joka tekee yhteistyötä saksalaisten ja ruotsalaisten oppilaitosten kanssa. Koulussa on myös panostettu mm. ilmaisutaidon opetukseen ja opiskelijoilla on mm. mahdollisuus hyödyntää useita musiikkistudioita. Kuvien ottaminen ilman erityistä lupaa oli kielletty, joten niitä ei tässä raportissakaan ole.

LONDON LIBRARY (24.3.2010) (<http://www.londonlibrary.co.uk/>)

Historiallisesti merkittävä Lontoon keskustassa sijaitseva kirjasto, joka palvelee tieteellistä, pääosin humanistista tutkimustyötä, kuten historiantutkimusta ja kirjallisuuteen liittyviä tiedontarpeita. London Library:n asiakkaaksi ei kuitenkaan pääse suoraan automaattisesti. Asiakkuus on perusteltava ja siihen kuuluu osana maksettava jäsenmaksu. Asiakkaan tulee myös mielellään asua Lontoon seudulla.

Kirjasto on perustettu 1841, ja sen entisiin johtajiin lukeutuvat mm. T.S. Elliott, Rudyard Kipling ja Isaiah Berlin. Charles Dickens oli puolestaan kirjaston ensimmäisiä jäseniä. Kirjaston avokokoelmaan kuuluu n. miljoona nidettä, yhteensä 15 hyllymailia. Kirjasto sijaitsee useammassa yksittäisessä, toisiinsa sidoksissa olevassa rakennuksessa ja siihen myös rakennetaan paraikaa lisää tilaa. London Library:ssä on käytössä Aleph-kirjastojärjestelmä, ja huomattavaa London Library:ssä on, että se on itsenäinen rahoitusohjaltaan.

Kuva 6.) Mediatiedotokuva London Libraryn Web-sivuilta.
(<http://www.londonlibrary.co.uk/press/General%20library%20images.htm>)

CAMDEN SCHOOL FOR GIRLS (24.3.2010) (<http://www.camdengirls.camden.sch.uk>)

Camden:n tyttökoulu on nimensä mukaisesti tarkoitettu tytöille, mutta lukioluokilla (*sixth form*) opiskelee myös poikia. Oppilaitoksen kirjasto on kompakti kokonaisuus, johon on saatu mahtumaan hyvin avokokoelman lisäksi noin parikymmentä tietokonetta nettiyhteyksineen. Lisäksi kirjastossa on tilavahko ja vanhaan rakennukseen sorvattu hiljainen lukusali. Yleisesti ottaen Camden:n tyttökoulun kirjastoa voi luonnehtia näppäräksi "pikkukirjastoksi" nuorille tytöille. Kirjaston palveluihin kuuluu avokokoelman lisäksi E-kirjoja lainattavine lukulaitteineen sekä hauska ja innovatiivinen kirjaston aineistotietokannan hakupalvelu, joka perushakutoimintojen lisäksi mm. muodostaa lukulistoja paljon haetuista teoksista.

Avokokoelma oli Camdenissakin varsin laadukas ja monipuolinen. Monipuolisuudelle on kysyntää, sillä kouluun otetaan räätälöidyn valintaprosessin kautta tietoisesti monentasoisia oppilaita. Camdeniin tulee paljon myös maahanmuuttajia, joiden englanninkielen taito on usein hyvin heikko. Heidän tarpeensa oli huomioitu ja kirjastosta löytyi paljon mm. lastenkirjoja ja muuta aloittelijoille sopivaa yksinkertaista luettavaa.

Tietotekniikkaa pyrittiin hyödyntämään opetuksessa monipuolisesti ja myös kirjaston koneet vaikuttivat olevan varsin aktiivisessa käytössä. Luokkatilat olivat teknisesti hyvin varustettuja ja tietokoneita oli sijoitettu kaikkialle käsityö- ja kotitalousluokista alkaen. Oppilailla oli pääsy koulun verkkoon myös kotikoneiltaan, joskin kiusaamisen ja muiden ongelmien seurauksena esimerkiksi Facebookin käyttö oli estetty.

Yleisesti ottaen Camdenista jäi mieleen lämmin ja kotoista ilmapiiri. Erilaisista fyysistä rajoitteista ja oppimisvaikeuksista kärsivien oppilaiden integrointi normaaliin opetukseen oli viety koulussa varsin pitkälle ja mm. eräs sokea oppilas oli suorittanut koulun tavallisen ryhmän mukana.

Kuva 7.) Yleisnäkymä Camden:n tyttökoulun oppilaitoskirjastosta

Camdenin tyttökoulun tiloista on havainnollisempi esittely heidän omilla Web-sivuillaan, jossa on myös mm. 360 astetta käsittävä havainnekuva kirjaston tiloista. Yllä oleva kuva ei näin anna tee oikeutta Camdenin tyttökoulun kirjaston tiloille.

(<http://tours.e4education.co.uk/csfg/popup/tours/java/3.htm>)

TRINITY SCHOOL (24.3.2010) (<http://www.trinitycollege.co.uk/>)

Kiireisestä aikataulusta johtuen projektitiimimme joutui hetkeksi jakautumaan ja osa seurueestamme vieraili Camdenin sijaan Itä-Lontoossa sijaitsevassa Trinity Schoolissa, joka on Church of Englandin avustama valtionkoulu. Koulussa on perusaste ja lukio, oppilaita on yhteensä noin 1000.

Vierailumme alkoi koulun ruokalasta, jossa nautimme koululounaan saksan kielen opettaja Tessa Kellyn seurassa. Sitten siirryimme kirjastoon, jossa kirjastonhoitaja Lorraine French otti meidät vastaan.

Kirjastossa työskentelee päätoimisen kirjastonhoitajan apuna kaksi osa-aikaista kirjastotyöntekijää sekä koulun oppilaita, jotka saavat työskentelystään työtodistuksen. Kirjaston tietokantaohjelma on nimeltään Oliver, joka on vain tämän oppilaitoksen käytössä. Kirjastossa on tietokonepisteitä, lehtikokoelmat sekä kirja-aineistot.

Kirjaston toiminta on hyvin aktiivista. Kirjastonhoitaja ohjaa peruskoululaisten iltapäiväkerhoja: ohjelmassa on niin legokerho kuin läksyenlukuryhmiäkin. Vierailuamme edeltävänä päivänä kirjastossa oli järjestetty Twilight-tietokilpailu, joka sai niin suuren suosion, että tapahtuma muuttui kaksipäiväiseksi - siitä huolimatta kaikille ei riittänyt

tuoleja, vaan kirjaston lattiatkin täyttyivät istuvista oppilaista. Kirjastossa oli myös järjestetty oppilaille julistekilpailu, jonka satoa oli seinillä. Julistetaulut ohjasivat kirjastonkäyttäjiä noudattamaan sääntöjä.

Ruokatunnin aikaan kirjasto oli täynnä oppilaita, jotka käyttivät tietokoneita, lukivat kirjoja ja lehtiä tai tekivät tehtäviään. Kirjasto vaikutti erittäin suosituksi paikalta, jossa oppilaat viihtyivät.

Vierailumme jälkimmäisenä osana oli koko koulun kiertokäynti kolmen koulun oppilaan opastamana.

WE WILL ROCK YOU –MUSIKAALI (24.3.2010)

Avoki-seurueemme illanvietosta esimerkkinä mainittakoon vierailu Queen-yhtyeen kappaleiden ympärille sovitettuun, sen edesmenneelle solistille Freddy Mercury:lle kunnian osoituksena tehtyyn We Will Rock You -musikaaliin. Sitä tähdittivät maailman luokan esiintyjät ja tunnelma katsomossa oli välillä henkeä salpaava mahtavasta esityksestä ja mukaansa tempaavasta yleisöstä johtuen.

Queen-yhtyeen hitit sopivat luontevasti musikaalin juonena olleeseen rakkaus/kasvutarinaan sekä taisteluun hyvän ja pahan välillä. Esityksen tarinaan sisältyy myös terävää populaarikulttuurin kritiikkiä. Musikaalin tapahtumat sijoittuvat Ga Ga-maailmaan ja tarkemmin sanoen Ostari – planeetalle, jossa kaikenlaiset instrumentit ovat kiellettyjä. Vain keskustietokoneiden tuottama ja ladattavissa oleva musiikki on sallittua. Kaikkea tätä vastaan uskaliaat rokkarit nousevat vastarintaan ja laulavat rokatien maailman uudeksi ja uljaaksi paikaksi elää ja hengittää.

(<http://www.lontoonmusikaalit.fi/musikaalit/we-will-rock-you/>)

Kuvien ottamien katsomossa oli kielletty, mutta alla kuva (8.) Dominion -teatterin edustalta.

LAMBETH COLLEGE (25.3.2010) (<http://www.lambethcollege.ac.uk>)

Lambeth College:ssa oli tutustumiskohteista edustavin oppilaitoskirjasto sekä oppimiskeskus. Etenkin oppimiskeskuksen tilat häikäisivät modernilla tiloillaan sekä uusilla tietoteknisillä laitteillaan. Moderniin kokonaisuuteen viittaa myös se, että kyseiset uudet oppimiskeskuksineen ovat valmistuneet puolen vuoden sisällä. Itse Lambeth:n oppilaitoskirjaston palveluihin sisältyivät monipuoliset verkkopalvelut, jotka linkittyivät mm.

Moodle-oppimisolustaan. Kirjaston Web-palveluissa oli myös tarjolla mm. Web:n E-kirjapalveluja, kuten Ebrary.

Kuva 9.) Yleisnäkymä Lambeth Collegen oppilaitoskirjastosta.

Kuva 10.) Yleisnäkymä Lambeth College:n oppimiskeskuksesta.

Kuva 11.) Lambeth College:n oppimiskeskuksen interaktiivinen valkotaulu

PÄÄTELMIÄ

Yleensä ottaen voi sanoa, että vierailun kohteina olleet paikat edustavat oppimiskeskusten suunnittelussa ja toteutuksessa globaalistikin ajateltuna huipputasoa. Ainakin mikäli tarkastellaan toiseen asteen opetukseen verrattavissa olevaa koulutusta. Suomalaisessa lehdistössä ja mm. opetusministeriön tiedotteissa havaittu suomalaisen koulujärjestelmän alempi taso tietotekniikan tarjoamisessa opetuksen työvälineenä oli havaittavissa. Vertailtaessa Lontoon seudun ja Suomen vastaavia oppilaitoksia keskenään, on myös syytä kiinnittää huomiota oppilaitoksien rahoituspohjiin, jotka eivät ole suoraan verrannollisia. Suomessa rahoitus on kaikille toisen asteen oppilaitoksille samanlaista, ja se on turvattu valtion taholta. Lontoon seudun toisen asteen oppilaitoksissa kyseessä oli ennemminkin monenkirjavasta paletista. Rahoituksen taustalla oli säätiöitä, tai yksittäisiä rahoittajia valtion rahoituksen lisäksi. Huomionarvoista oli kuitenkin, että kirjastot ja oppimiskeskukset olivat laadukkaita koulujen rahoituspohjasta riippumatta.

Tärkeää onkin tässä vaiheessa herätä ja alkaa kuroa kiinni tätä tietoteknistä kuilua, joka Suomella on mahdollisesti verrattaessa muihin EU-maihin. Uusia tiloja tietoteknisine

laitteineen ja niissä käytettäviä opetussisältöjä tulee suunnitella pitkäjänteisesti ottaen tulevaisuuden haasteet huomioon. Tärkeää on huomata, että tietotekninen kehitys on tällä hetkellä nopeaa, ja aina kaikkiin laitteisto- ja ohjelmistopäivityksiin ei voida reaaliajassa reagoida. Näin ei tarvitsekaan tehdä, vaan on pyrittävä ennakoimaan tulevaisuuden kehityssuuntia, ja pyrittävä luovimaan eteenpäin vahvojen visioiden ohjaamana.

Huomion arvoista tämän hetkisessä koulukirjastojen tilassa on myös keskittyä olemassa olevien tilojen ja uusien oppimisympäristöjen suunnittelun lisäksi tilojen käytön ja niissä annettavaan tiedonhankinnan ja informaatiolukutaidon opetustyön kehittämiseen. Koulukirjastonhoitajan, ja etenkin ammattikoulukirjastossa toimivan näkökulmasta ajateltuna on tärkeää muistaa, että toimitaan kohderyhmän eli ammatillisen opetuksen ehdoilla. Tämä tarkoittaa usein käytännön läheistä ajattelua ja otetta annettavassa opetuksessa.

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

PIRKANMAAN LIITTO

Vipuvoimaa
EU:lta
2007-2013